

TRIBUNA

REDACȚIA
Dr. Deák Ferencz-u. Nr. 20.
ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe 1 lună ..... 2 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.
INSERTIUNILE:
de un rând: prima dată 12
de două rânduri: 12 rânduri, a doua
oară: 8 h. de fiecare publicare.
Acest abonament este, cât și în trecut,
valabil și se plătește înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitate
scrierilor adresate să se primească

ALEGERILE ÎN LUMINĂ GEOGRAFICĂ.

Este foarte instructiv a cerceta cauzele și efectele alegerilor recente la schimbarea configurației politice din Ungaria. Învățăturile se pot trage din tabloul geografic al alegerilor sunt de o valoare reală, isvorând ele din stări factice și nu din combinațiuni teoretice, adese-ori înșelătoare.

Totți câți s'au ocupat mai de aproape de stările din lăuntru a Ungariei știu, că politica guvernelor, nu era nici sinceră, nici sinceră pe simțimentele și dorințele popoarelor. Maghiarii n'au fost nici odată amici veritabili ai dualismului; în fundul inimii ei totți aderă mai mult sau mai puțin la politica kossuthistă. Celelalte popoare, Români, Slavi și Germani cu atât mai puțin au fi considerați ca spriginitori ai dualismului, fiind-că politica de maghiarizare, de asupritoare pentru ei, se profesă mai sub scutul acestui dualism. Era deci politica guvernelor ungurești, și cu toate acestea ea s'a menținut cu forme constituționale 30 ani. Formele constituționale însă și ele false și numai așa a fost posibilă ca o politică falsă să se mențină atât de lung. Din ce în ce tot mai mult Maghiarii se pronunțau la alegeri pentru politica kossuthistă, guvernele însă rău erau tari, formându-și majorități parlamentare în mijlocul popoarelor nemaghiare. În joc primejdios, care trebuia să se nască odată.

Împărțind Ungaria după popoarele prin care o locuiesc, rezultă trei mari teritorii. Teritoriul locuit de Maghiari cuprinzând 10 comitate, teritoriul locuit de Români cu 10 comitate și teritoriul locuit de Slavi cu 10 comitate. La 1901 au fost aleși pe teritoriul locuit de Maghiari 82 kossuthiști 30 apponyiști, și 67 guvernamentali; pe teritoriul locuit de Români 16 kossuthiști, 9 apponyiști și 84 guvernamentali; pe teritoriul locuit de Slavi 16 kossuthiști, 8 apponyiști, și 84 guvernamentali. Deja acum zece ani Maghiarii s'au prezentat ca opoziționali și guvernul n'a putut să dobândească ei de cât numai o treime a mandatelor. El a găsit însă pe teritoriul locuit de Români și de Slavi 179 mandate cu care a format majoritatea impozantă.

La 1905 guvernul nu mai poate afla majoritatea pe teritoriul locuit de Maghiari de cât 17 mandate, între cari 7 în capitală. Comitatele cu populație curat maghiară ca Hajdu, Győr-Kun-Szolnok, Heves, Csongrad, Szabolcs, Borsod, Somogy, Fejér, Komárom, Veszprém și Esztergom trimit 60 mandate, 4 disidenți, 3 clericali, 2 bănffyști, 2 fără partid, 1 socialist și numai 1 kossuthist. Se poate ca masa alegătorilor să pronunțe mai hotărât contra guvernului pentru politica kossuthistă? Dar și în comitatele unde Maghiarii formează ma-

majoritatea absolută atitudinea lor este tot atât de pronunțată kossuthistă. Comitatele Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Zala, Bihis, Cianad, Nógrád, Tolna, Abauy-Torna, Baranya și Vas dau kossuthiștilor 45 mandate, disidenților 9, clericalilor 10, bănffyștilor, 3, socialiștilor 1, democraților 1, fără partid 2 și guvernul Tiszaist 11, între cari 7 în Capitală. Cele 3 comitate sacuești Odorheiu, Ciuc și Treiscaune aleg 12 kossuthiști, 3 bănffyști și guvernul nu poate obține de cât un singur mandat.

În cele 2 comitate în sfârșit, unde Maghiarii nu mai au de cât majoritatea relativă, în Sopron și Moson, Kossuthiștii nu pot obține de cât un mandat, dar nici guvernul n'a putut lua mai multe de cât două, clericali au primit 4, disidenți 1 și 1 deputat nu aparține nici unui partid. Comitatul Sopron este unicul pe teritoriul locuit de Maghiari, care n'a dat nici un mandat kossuthist.

Teritoriul, locuit de Slavi, se împarte în 3 secțiuni: în cea locuită de Slovaci, în cea locuită de Ruteni și în cea locuită de Sârbi. Comitatele curat slovace Trencsen, Liptó, Zólyom și Turocz au furnizat la alegerile recente numai deputați guvernamentali tiszaiști. Comitatele cu majoritate absolută slovacă Nyitra, Sáros, Sepes și Bars au dat 16 tiszaiști, 6 clericali și 5 kossuthiști; în comitatele Hont, Pozsony, Gömör și Zemplén, în cari Slovaci nu dispun de cât de o majoritate relativă, au fost aleși 9 tiszaiști, 6 disidenți, 3 clericali, 8 kossuthiști și 2 deputați cari nu fac parte din nici un partid. Peste tot comitatele locuite de Slovaci au ajutat guvernul cu 42 mandate, partidul kossuthist cu 13, clericali cu 10 și disidenți cu 6.

Din cele 4 comitate, în care Rutenii dispun de o majoritate relativă, Maramurașii și Ugocia au ales numai tiszaiști, între cari se află și un Român, Petru Mihaly, ales la Șugalag de Românii de pe valea Tisei. Din comitatul Bereg, unde Maghiarii au o populație relativ mai mare (42%) avem pe lângă 2 tiszaiști și 2 kossuthiști. În Ung (27% Maghiari) iese numai un kossuthist și 2 tiszaiști. Rutenii dau deci guvernului tiszaist peste tot 12 mandate.

Sârbi constituiesc numai în 2 comitate o treime a populației: în Torontal și Bacs-Bodrog. În Torontal, unde Sârbi și Germanii reprezintă jumătatea mai mare, Românii și Maghiarii jumătate mai mică a populației au rezultat 10 mandate tiszaiste, 2 kossuthiste și un Sârb național, Pavlovics, ales la Török-Becse. În Bacs-Bodrog, unde Sârbi și Germanii dispun de majoritatea absolută, iar Maghiarii sunt o minoritate considerabilă (40%) ies 7 deputați tiszaiști, 8 kossuthiști, 1 disident și 1 Slovac naționalist, Milan Hodja, ales la Culpin. Cele 10 mandate kossuthiste din aceste 2 comitate provin fără îndoială dela alegătorii maghiari; cercurile electorale sârbe-germane-române au pus la

dispozițiunea guvernului 17 mandate. În total comitatele locuite de Slavi au furnizat pentru guvern 71 mandate.

În comitatele aproape curat românești Făgăraș, Hunedoara, Alba-de-jos, Caraș-Severin și Solnoc-Dobâca, au fost aleși afară de cei 4 Români naționali, Vasile Damian la Baia-de-Cris, Aurel Vlad la Orăștie, Aurel Novac la Sasca și Dr. Teodor Mihali la Ileanda, numai deputați tiszaiști, ca și în comitatele curat slovacești. În comitatele Turda-Arieș, Bistrita-Năsăud, Sibiu, Seleașiu, Arad și Cluj, unde Românii dispun de majoritatea absolută, au rezultat 4 mandate române-naționale: Dr. Nicolae Comșa la Cristian, Dr. Stefan Pop la Șiria, Dr. Ioan Suciu la Boros-Ineu și Ioan Russu-Șirianu la Chișineu. 16 mandate tiszaiste, 8 kossuthiste și 2 banffyiste.

Remarcabil este rezultatul alegerilor în comitatul Selagiu cu o populație de 61% Români, unde din 5 mandate 4 s'au dat kossuthiștilor și numai 1 a rămas pe seama tiszaiștilor. Un kossuthist din cei 2 ai comitatului Arad a fost ales în oraș.

În comitatul Turda-Arieș, unde Maghiarii formează numai o pătrime a populației, au fost aleși 2 kossuthiști, la Turda și Fevinț. Banffy a găsit adăpost pentru 2 mandate în orașul Cluj. În celelalte 6 comitate (Târnava-mică, Bihor, Târnava-mare, Timiș, Brașov, Muraș-Turda și Sătmar) unde Românii nu mai dispun decât de o majoritate relativă, numărăm 29 tiszaiști, 20 kossuthiști și 2 disidenți. Deputații kossuthiști sunt aleși, afară de unul, de comitatele, în care Maghiarii au majorități absolute. În Bihor cu 54% Maghiari avem 9 kossuthiști, în Muraș-Turda cu 57% Maghiari 5 kossuthiști și în Sătmar cu 61 per. Maghiari 5 kossuthiști. Comitatul Timiș, unde Maghiarii constituiesc abea 8% a dat și el un kossuthist la Becicherecul-mare. Mandatele tiszaiste au rezultat și aici din majoritățile relative ale Românilor și Germanilor.

De pe teritoriul locuit de Români guvernul a obținut 69 mandate. Ca o particularitate a acestui teritoriu trebuie înregistrat faptul că din aceste mandate guvernamentale, 14 sunt obținute de Sași-naționali și 6 de Români. Sașii spriginesc guvernul ca un grup deosebit de oare-care rezerve naționale. Cei 6 Români, la care se adaugă și deputatul maramurașan Petru Mihaly, au intrat în partidul guvernamental ca individualități fără nici o rezervă națională. Ei sunt aleși de cercurile electorale românești Arpașul-de-jos (Nicolae Șerban) Bogșan (Pachomie Avrămescu), Zorlenți (Gheorghe Serb), Năsăud (Ioan Ciocan), Iosășel (Gheorghe Szombathy) și Beiuș (Ioan Butean). Deputații sași sunt aleși 5 în comitatul Sibiuului (66% Români 42% Sași), 4 în comitatul Târnavei-mari (49% Români, 18% Sași), 4 în comitatul Brașovului (35% Români, 32% Sași) și 1 în comitatul Bistrita-Năsăud (67% Români și 24% Sași).

Resumatul alegerilor generale se prezintă prin următorul tablou: Guvernul a obținut de pe teritoriul locuit de Maghiari 17 mandate și din părțile țării locuite de Slavi și Români 140; kossuthiștii au 172 mandate, 118 de pe teritoriul locuit de Maghiari, și 54 din celelalte părți, aproape din toate locurile unde Maghiarii se află în grupuri mai mari printre celelalte naționalități. Cele 27 mandate clericale provin mai ales din ținuturile locuite de Germani și de Slovaci. 11 mandate banfiste sunt date de ținuturi maghiare extrem naționale: Kecs-kemét, Nagy-Körös, Dobrișin, Cluj etc. Naționaliștii sunt răspândiți în partea răsăriteană a țării: în centru 3 cercuri arădane învecinate, la sud alte 3, spre răsărit tot 3 și la nord 1; cele 14 mandate săsești provin tot din cercuri răsăritene. Mandatele socialiste s'au dat pe șesul Ungariei, dincoace de Tisza.

Concluziunile politice din aceste date ne vom încerca a le trage în un următor articol.

Perchizițiile în redacția noastră. Sâmbătă înainte de amiază funcționarul dela poliție dl. T. Szezepzkovszky, însoțit de un detectiv s'au prezentat în redacția noastră, ca să caute manuscritele a trei articole înscrinate acum mai nou de procuratura din Oradea. Ne-au scotocit toate pupitrele meselor și hârtiile din redacție, dar manuscritele cu pricina nu le-au aflat.

Procesele de presă ale „Drapelului“. Procesele de presă puse în curgere, împotriva d-lor Cornel Jurca, Mihail Gaspar și Dr. Stefan Petrovici ca autori a cinci articole apărute în «Drapelul» și în cari procurorul a descoperit agitație contra naționalității maghiare, se vor dezbate înaintea Curții cu jurați din Timișoara în 17 Aprilie c.

Clubul comitatens român din Arad — luat la goană. De vre-o lună de zile încoace, judecătorii din Arad, cu asiduitate deamă de o cauză mai bună, au început o adevărată goană contra clubului comitatens român din Arad. Șeștie anume, că membrii municipali români ai comitatului nostru, s'adună, de obicei în preajma congregațiilor, la consfătuire prealabilă, unde discută

și hotărăsc atitudinea lor în chestiunile puse la ordinea zilei. De zece de ani se practică obiceiul acesta de altfel urmat nu numai de Români ci și de partidele ungurești din congregație. Deodată însă, — se zice că la denunțarea unui Român, — se pomenesesc mai mulți fruntași din Arad cu citațiuni dela poliție, unde voiau să știe dela dânsii nu cumva clubul este vre-o organizație fără statute aprobate de guvern. Toți cei citați au mărturisit aproape la fel, arătând ce e clubul. De atunci a trecut o lună de zile. Săptămâna trecută primesc o nouă citațiune la judecătoria de transgresiuni, unde după mullă discuție de competență cu procurorul, a fost transpusă afacerea. Vineri după amiază s'au și înfățișat la căpitanul poliției Berecz, d-nii Vasile Goldiș, Traian Fațian, Dr. Sever Ispravnic, Dr. George Popa, Sever Bocu și George Nichin, luându-li-se nou interogator. Dl. Michail Veliciu, va fi ascultat în Chișineu. Deputații Dr. Ioan Suciu, Ioan Russu Șirianu, și Dr. Stefan C. Pop vor fi întâiu ceruți dela parlament. Numai după aceea se va aduce sentință.

Poate în starea aceasta de ex-lex n'au altceva de lucru, altfel nu ne putem explica acest febril zel după — potcoave de cal morți.

Chestia macedoneană. Un ziarist a interviuat pe Boris Sarafow, capul răscoalei macedonice. Sarafow a spus că revoluție organizată nu va fi în acest an; Bulgarii vreau să dea termin până 'n primăvara viitoare pentru realizarea programului de reforme. Dacă însă până atunci nu se va face nimic, atunci se poate aștepta poarta la o sân eroasă revoluție bine organizată... Răscoale și bande pentru aceea sunt și acum destule.

Englezii contra Rușilor. Escadra mediterană engleză a căpătat severă îndrumare, ca să fie cu ochii 'n patru la Dardanele. E mare teama adică, că flota rusă de pe marea neagră, care e mobilizată, va încerca să se alieze cu flota lui Rosdestvenski în contra convenției internaționale.

Cehii și Ungurii.

(*) Zice un proverb român că *cine se aseamănă se adună*.

Așa și Cehii cu Ungurii au simpatizat de mult și în multe chestii politice s'au susținut unii pe alții. Li lega în deosebi antipatia ce aveau și unii și alții față de Germanii din Austria, pe cari li socotesc exploatatori

ai afacerilor politice și economice din naștie.

Au fost, se înțelege, cu toate și eclipse în dragostea asta mare. De când cu boicotul ce morarii și negușorii cehi promisera contra grăului și făinașului.

Când vorba a fost de mișcări naționale în armată: de pildă epoca lui «zde» lupta formală ce se pornise la Praga cu Germanilor, presa maghiară scria cu simpatie despre tot ce săvârșeau Cehii, căror radicalism încânta sufletele șoviniste.

Presa cehă, la ocazii date, se și ea recunoscătoare: scria adică simpatii despre acțiunile politice ale șovinistilor ticoale presei maghiare și vorbirile rostite la Dietă împotriva limbii germane în așezări, peste tot, a preponderanței Germano-austriaci, erau pentru Cehi cea mai delicată lectură. Ba Cehii, au fost cazuri, susținut regimul șovinist maghiar chiar când erandănt că măsurile luate la Budapesta în fața — Slovaci, frații lor de sânge.

A trebuit să ajungă șovinismul la un stadiu de roxism: Kossuth și Apponyi să dea la o parte *regelul*, cum scrie «Politik» din Praga, trebuit ca cehii să vadă o coaliciție de partide maghiare înșghebată cu scop de a se impune ca arbitru al situației nu numai în Ungaria dar să-și asigure preponderanța în monarhia, pentru-ca duioasa armonie maghiaro-cehă să dispară.

Eată ce scrie adică «Politik»:

— „Atâta s'au tot temut de Ungurii, că i-au tot desmerdat, până-ce domniile acestora acum că pentru pretensiunile și stăruințele mai este hotar. Monarhul a resistat două zile tuturor influențelor și bărbăților, pe cari i-a primit, li-a dat explicită tăgădare voința Sa. Dacă însă chiar aceia că de mult au să-și mulțumească monarhul bătrânețele lui cauză conflicte, apoi ei vor să răspundă pentru urmări. În lupta de interesese până acum numai Coroana a spusă; încercarea de a solidarisa poporul Austria n'a fost cea mai norocoasă; lașul trebuie să ne dăm silința a înlăturarea launtrice dintre noi ori să le amânăm Ungurii cu sânge iute o să simtă, pe lângă corp, că mai este în Austria putere, și isbindu-se, dorințele lor șoviniste să dispară.“

BUCHETUL.

Credeți doar că e vorba de vr'un inger, a cărui moarte lasă după sine atâtea regrete, la mormântul căruia se petrec drame sfâșietoare? Nu. Domnișoara N. n'a fost un inger, adică va fi fost ea, când era tinără, când n'o cunoșteam, când, cum imi povestea ea, Ion al ei ceasuri întregi o admira în ghenunchi rugându-se mai umil, decât înaintea unei icoane sfinte. I-am văzut portretul din tinerețe și de n'ar fi stat înaintea mea o babă sbireită, îmbătrinită de vîrstă și de durere, mai că m'aș fi putut amoroza și eu.

Să încep însă dela început firul povestii.

Eram student în medicină pe cursul prim în orașul B., când am cunoscut-o. Locuiam la una și aceeaș gazdă; din acelaș antișambru se intra în odaia ei și a mea. Eram înaintea unui examen; de aceea veghiam noaptea știința până trziu.

De două zile mă mutasem în locuință. Cătră zece ceasuri totdeauna auziam în odaia bătrinei suspine... rugări duioase... Atras de curiositate tiptil m'am furișat până la ușa bătrinei și prin broasca ușii m'am uitat, ce face. Am văzut-o în ghenunchiu înaintea mesei, pe care se afla un buchet între două lumânări. Patru zile am privit-o ceasuri întregi: totdeauna aceeaș poziție de rugăciune... șoapte... suspine bolborosite, din care însă nu puteam pricepe nimic.

A patra zi dornic de a ști, ce bolborosește, am cercat să mă apropiu mai bine de ușa mea de spion. Cum însă m'am apropiat, covorul m'a trădat, m'a făcut să alunec și cu sgomot mare

am căzut lângă ușa. Bătrina speriată a venit și-a deschis ușa și văzându-mă mi-a zis:

— Poștește, d-le înlăuntru. Văd, că m'ai observat, ce fac și nu vreau să apar înaintea dtale o ne bună.

Cu un cutremur de groază m'am băgat. Mi-era frică de maniața asta... dar voiam să știu, ce atâta greu îi apasă sufletul, ce e rostul buchetului...

M'a așezat pe sofă și-a început să-mi povestiască.

— Domnule, imi pare rău, că trebuie să-ți spun; n'am spus până acum nimăruți taina; dtale, care ești om tinăr îți spun, ca nu cumva să caz și d-ta în greșeala, în care a căzut Ion al meu.

Ș'atunci în bobii mari începu să-și brăzdeze fața povoi de lacrimi.

— Eram guvernantă la contele X. Educator al băieților contelui era un tinăr profesor, care se îndrăgostise foc de mine. Mie-mi plăcea de el; mă arătam însă totdeauna foarte rezervată. În foisorul contelui, când eram singură cădea în ghenunchi și mă ruga să-l iubesc. Eu, deși-l iubeam, eu care cetisem, cum cad atât de adeseori jertfă unui amor frivol guvernantele, i-am spus, că-l iubesc, să nu socotească însă, că eu sunt ușuratică, să mă ia de nevastă ș'atunci voi fi a lui...

Nainte de logodnă am fost la un bal cu el. Mi-a cumpărat, uite, buchetul acesta de flori. Era foarte vesel, cum eram și eu. Mi-a cumpărat prăjituri... bonboane... ne-am plimbat pe coridor, prin sală...

Băiatul mai mare al contelui încă era la bal. A început să-mi facă curte... mi-a spus,

că-s frumoasă... că-s cea mai frumoasă când era cu mine pe coridor m'a sărutat când tocmai din o ușă vis-à-vis apăruse văzuse. A devenit galbin-verde... a contat... l'a palmuit... a fost un dușman rămas mort.

***

Acum trăiesc din pensia, ce o am de la tatăl băiatului, care m'a iubit dragă și după cum vezi, în fiecare sară mă gândesc la acest buchet, singurul obiect, ce-mi rămâne din el. Ion. Mă rog ca înaintea maichii Precisiei contelui conține sufletul lui Ion, toată viața lui. La oara, când mi-l'a dat, el apare... Ochii îi sticleau ca două focare... de nădejde... bolborosi... Oh, scumpul meu Ion, al venit?... și fără simțământ.

Nu-s superstițios, nici nu cred în... o frică neînțeleasă mă cuprinsese... rînd m'am depărtat și numai cu greu mă adormi. În fiecare colț al odăii vedeam plin de sânge, apropiindu-se de mine și gândindu-mă, de ce am îndrăznit să fură buchetul.

A doua zi m'am mutat.

***

D'atunci, — sunt doi ani — n'am mai văzut bătrina. Azi, când mă duc la disecție, Poliția adusese pe bătrina moartă, ca să fie înționată. Fusese aflată moartă în acea odaie în care eu o pândiam, ce face: năvălirea tului între două lumânări...

manii singuri, nu-s destul de tari pentru a
ingea politica agresivă a Ungurilor, dar dacă
em în luptă și popoarele negermane din
ria, rezultatul conflictului nu mai e în-

O amenințare mai serioasă și mai gravă
nregistat de mult presa maghiară. Ear
pistil, ori cât sunt de increzuți, simt
tatea scriselor organului ceh. Pe «*Bu-
sti Hirlap*», îl îngrijește faptul că articole
in «*Politik*» vine îndată după numă-
le articole ale presei *Vieneze*. Va să
Germanii și Cehii sunt uniți întru a se
trivi realizării programului preconizat de
rașia șovinistilor dela Budapesta.

Mai furioasă e «*Magyar Szó*», care pre-
ustriace îi replică astfel:

«Presa austriacă, nu numai cea din Viena,
și cea din Praga, se năpustește tot cu mai
obraznicie asupra nației maghiare. E
ape de necrezut mărimea obrazniciei cu care
asta înjosită se amestecă în afacerile Un-
ei și cum își otere *Cu țu munca de gâde*
(*etc.*)».

Că Nemții austriaci — gunoii marilor
amanii — sunt furioși, asta e natural. De sute
ni ei sufăr de grandomanie și mania să jă-
Dar ce să zicem despre slugărnicia Cehilor,
— așa se zice urâsc Viena și pe Germanii
iaci, — și totuși se îmbie Vieni ca uce-
de găzi împotriva Ungariei, numai să li-se
ce și lor un os de ros. Cehii aceștia sunt
nemernici. Ei sunt nu numai slugi — ci
asupra trădătorii propriei lor cause. În-
evăr, te cuprinde greața ascultând concer-
presei austriace. Știu însă din experiențele
i, că întreagă banda asta neagră întotdeauna
st legată împreună de aceeași simțire și
șimțire i-a fost: ura slujilor împo-
nației maghiare generoase! Ear dorința:
anta prazii comune!...

Cât este adevăr în lauda ce ziarul ma-
ar pune pe Unguri, rămâne să se discute.
ce are asupra presei austriace și indeo-
impotriva Cehilor, apare în toată splen-
rea.

Și era firesc s'ajungă aici lucrurile.
tru-că șefii politicii șovinite în campa-
ce duc pentru dobândirea așa pretinse-
«drepturilor naționale» n'au avut în ve-
nici un interes de stat, ci s'au gândit
u în vedere numai împlinirea făgăduin-
ce au dat și a perspectivelor ce au
chis alegătorilor lor și de altfel fanatizați

de o presă ultrasovinistă... Insuși prietini
Ungurilor au trebuit să se sparie de curen-
tul ce s'ar naște și zguduirile la cari s'ar
ajunge dacă nu s'ar pune stavilă. Ear sta-
vilarul odată făcut, presa maghiară tună și
fulgeră.

Noroc că *atâta* poate. Primejdie ar fi
numai când ar avea putere mai mare.

CRIZA.

— 25 Martie.

Szél în audiență.

Nimica nou. Széll, care era considerat
de mare meșter în aplanarea conflictelor nu
voește să formeze cabinet. Cercurile politice
așteaptă dela el, dacă nu cabinet, cel puțin
aplanarea diferențelor dintre partide și pre-
gătirea căii unui nou guvern.

Szögyény.

Ambasadorul din Berlin Szögyény — se
zice — n'are chef să formeze cabinet. Au-
dienta lui va avea simplu caracter infor-
mativ.

Baronul Daniel despre situație.

În *Neue Freie Presse* baronul Daniel a
scris articol despre situație.

El e de părerea, că numai ceva impe-
decă compromisul partidelor: *chestia mili-
tara*. Zice, că nu înțelege încăpăținarea coa-
liției opoziționale, fiindcă chestia ar fi putut
fi amânata până la revisuirea legii armate.
Chestiile economice sunt ca și aplanate.
Privitor la tariful vamal independent afirmă,
că oamenii s'ar bucura mai mult de o *de-
claratie principială*, decât de o tranziție
bruscă. Tabăra celor ce prevăd dezastrele
separării economice, crește zi de zi și e pro-
babil că și opoziția în cameră va discuta și
aduce propunerii principiare numai și nici
decât nu va forța punerea lor în practică.

Monumentele noastre naționale.

*Sub titlul de mai sus dela un artist
român primim următoarele:*

La ori-ce popor cult, la ridicarea unui
monument public se întrebuițază astăzi
sistemul concursului. Un comitet de spe-
cialiști aprobă cel mai bun și mai desăvâr-
șit ca artă dintre proiectele prezentate la

concurs. Numai astfel se esplică de ce
monumentele publice în țările civilizate apu-
sene corespund din toate punctele de ve-
dere cerințelor artei.

La noi, ca pe toate terenele, sunt încă
în uz sistemele medievale. Din această
causă cele două monumente ale noastre
Catedrala și Casa națională, sunt mai pe jos
de critică din punctul de vedere al artei și
al alegerii locului, fapt cu atât mai dureros,
cu cât sunt ridicate în un oraș cu elemente
străine de națiunea noastră și mult vizitat
de străini și de frații din România. Se știe
azi de toată lumea că planul dintăi al Ca-
tedralei, care corespundea cerințelor artei și
ne-ar fi dat o operă cu care să ne mândrim
și care a fost aprobat de specialiști, a fost
schimbat de cei care au avut puterea, fără
să aibe cultură artistică, după placul lor —
și astfel s'a dat naștere Catedralei, cu care
artistul român nu se poate mândri și pe
care iar fi rușine să o arate unui coleg
străin priceput.

Pe fațada Gasei naționale e o carica-
tura catolică în cămașă de noapte, ear pe
ambele ei laturi doi cartaboși în formă de
oameni, destinați să represinte «*musa ro-
mână*».

Tot așa se întâmplă cu monumentul
marelui Șaguna, care după-cum am citit în
Nr. 40 al «*Tribunet*» va fi dat unui sculp-
tor din țară, care poate nici nu va ști cine
a fost Șaguna, deci nici nu va avea tragere
de inimă necesară. Ca să nu se întâmple
și cu acest monument, atât de scump nouă
Românilor, ceea-ce s'a întâmplat cu celelalte
doauă, e inevitabilă deschiderea unui con-
curs, așa cum se face în toată lumea civi-
lizată — și astfel mă provoc la toată lumea
noastră cultă invitându-o să protesteze con-
tra favoritismului și să ceară pentru ridi-
carea acestui monument concurs, singurul
sistem care garantează obținerea unei opere
de artă așa cum se cuvine să aducem ca
omaj celui mai mare bărbat al nostru, gra-
ție căruia putem zice, existăm astăzi ca na-
țiune pe vechiul nostru pământ.

*Privitor la acest pasagi din urmă, avem
de observat că dl C. Bălăcescu, căruia e
vorba să se dea monumentul, este un artist
consucrat, care după-ce s'a distins în străi-
nătate, în Italia și Franța, unde a primit
medalii și premii, a creat și în România
monumente artistice cari sunt podoaba țării.*

Correspondență.

Onorată Redacțiune!

Abătându-mă în afacerile mele și pe vâlea
Crișului-alb am ajuns în tractul estins al pro-
topopiatului Hălmași. Frumosul ținut în prive-
liștea de iarnă impresie atât de contrastă
m'a făcut, pentru-că-s dedat cu poenile înflorite
dealurile încoronate de mulțimea arborilor verzi,
cu glas melodios de mierlă, copil mititel ju-
cându-se la marginile lor, atungând vremea...
acum totul uscat, acum totul tăcut, monoton,
așteptând cu dor înverzire, venirea blândelor
și încântătoarelor zile de primăvară.

Dar, nu așa viața socială. Ne arată miș-
care viuă, interes și opintiri vrednice de imi-
tat, de model zicând în mai multe comune,
locuite total de Români d'al nostri conduse de
vrednici oameni, buni români sătenți. Linia fe-
rată urcându-mă la Ienopole în tren m'a adus
aproape de satul Ciuci, care însuși prin înfă-
țișarea-i romantică dela gara sa privind mi-a
impus. Văzând din sat numai stabilimentul fa-
bricei susținute de stat, m'a cuprins curiozitatea
de a putea auzi dar chiar și a vedea satul Ciuci,
despre care dela concălătorii mei îmi căștiga-
semî primele informațiuni.

SFINTELE.

Trist răsună glas de clopot
Și la schit, supt blânda lună,
Iele Sfinte
Pe morminte
Joacă și'n năprasnic ropot
Iși duc hora lor nebună

Și călugărul le vede
Din chilia-i părăsită...
Prin zăbrele,
Supt perdele,
Ochii năuciți răpede
Și-e fața 'n spaim'albită.

Fără voie cruce-și face
Și-a rostit un: Doamne sfinte...
Par'c'amurte,
Dar din Curte
Ochii totuși nu-și desface
Și tot cată spre morminte.

Și prin iarba rourată
Iele Sfinte 'ntr'una joacă,
Și cel clopot
Jalnic șopot
Le doinește, si-a lor ceată
Bate-n loc, cum bați în toacă.

Și se învîrt și trec ca vântul
Printre crucile învechite,
Și spre tindă
Vin să'ntindă
Horă mare și pământul
Bat, de mână înlanțuite.

Se rotesc în sbor sălbatec
Tot mai tare, tot mai tare
Și'n ferestri
Ochi măiestri
Țintuesc, și, singuratec,
Pe călugăr văd în zare.

Larmă mare atunci s'ardică;
Și călugărul deodată
Gemăt scoate,
Că nu poate
Să mai vază, și jos pică,
Și-I vederea de-acum luată.

Și la zori orbit l-afară,
Și-I pierise și cuvântul...
Luăți aminte,
Și pe Sfinte
De-a vedea jucând p'afară
Vă ferească Domnul Sfântul!...

(I. M. Marienescu.)

CUGETARE.

Speranța și amintirea sunt două surori dră-
guțe. Cea dintăi e ca aurora dimineții, ea zim-
bește cu mult înaintea ivirei soarelui. Cea din
urmă ne înconjoară ca amurgul sării, deși soa-
rele de mult asfințise.

SENTINȚĂ.

Sufere, evită, taci și rabdă, nu te plânge
cătră nimeni, de lipsele tale. Nu-ți pierde cre-
dința în D-zeu, Creatorul tău, căci în fiecare zil
vine norocu.

* *Atanasie M. Marienescu - avea în 1905, 75 de ani (n-1830 din)*

Ajuns la Hălmași, aplanând treboarele, n'am întârziat a cerceta aceasta comună. La intrarea în sat o casă curată, cu gust clădită, îmi atrage atențiunea. Întreb dela surugiul meu acui să fie: îmi răspunde a părintelui Balta. Prima impresie e bună. Iau hotărârea a descăleca la D-sa, ceea-ce am și făcut'o! Din vorbă 'n vorbă, îmi descrie starea poporului, părintele ca cel mai competent în privința aceasta amintește, că mare gălceavă i-au făcut la început pocăiții, cari voesc să se sporească, nu se înmulțesc însă. Am auzit despre însuflețita apărare din partea unui satean a religiei străbune; m'au și convins la rândul său.

Ear ca să fie evident: amintesc zelul și purtarea neobosită a vrednicului preot român, care cum, cum nu și'a zidit biserica înpunătoare întru mărirea lui D-zeu, unica poate în tract, care viu monument este, martor fidel al străduinței și credinței sale. Lângă biserica, e fiica sa, școală: un edificiu corespunzător, merit de a da simțului religios românesc locul cuvenit în inimile școlărilor. Fondul bisericeii de altă parte, altă dovadă, a zelului și străduirii. Și poporul, la rândul său e fâlos de frumoasa sa biserică, școală și bunul său conducător.

Cu cele mai bune impresii am părăsit cercul plăcut românesc, ce l'am aflat acolo, ear bravului preot și pe această cale îi trimit o salutare frățească, rugându-l ca și mai departe să-și desvoalte frumoasele sale intențiuni și planuri.

Boroș-Ineu, la 26/13 Martie 1905

Alascanul.

Listele electorale.

Atragem luarea aminte a celor îndreptățiți de a fi trecuți în listele electorale, că în curind se vor prezenta comisiunile alese din partea comitetelor centrale comitatense în comunele lor, ca să vază și cerceteze listele alegătorilor, ștergând din ele pe cei-ce și-au pierdut dreptul și trecând în ele pe cei-ce n'au fost trecuți până acum.

Listele cari se compun în anul acesta vor fi bune pentru alegerile ce s'ar face în anul 1906. Intrați în politica de activitate, e de datorința noastră să grijim, ca nici un Român cu drept de vot să nu fie lăsat afară din liste.

Facem deci apel călduros la toți Românii cu drept de a fi luați în liste, dar' mai ales la Românii din comitatul Aradului, ca să se ducă la termenul care va fi publicat în comunele lor, în fața comisiunii, și să ceară să fie trecuți în listă.

Fruntașii noștri dela sate apoi meargă asemenea în fața comisiunii, pentru a-și controla lucrările, grijind să nu fie trecut nimeni pe nedreptul în liste.

În înțelesul legii, alegător poate fi tot cetățeanul statului ungar, care a împlinit 20 de ani, și nu stă sub tutorat, sub curatelă ori sub stăpân.

Nu pot fi alegători militarii cari sunt în serviciu activ, finanții și jandarmii, nici cei-ce se țin de poliția comunală și comitatensă (hai-duc și plăieși) și în sfârșit cei-ce se află în concurs.

Intru cât apoi cetățeanul nu cade sub opreliștele de mai sus, censul (măsura de dare) care îi dă dreptul de alegător, este următorul:

1. În puterea §-ului 2 al legii din 1874 art. XXXIII, toți aceia cari pe temeiul dreptului vechiu (de mai înainte de acel an) au fost luați în o listă electorală dela 1848 până 1862, întru cât mai trăesc și pot adevări că au fost în o listă de acelea vechi, au dreptul și acum. Aceștia pot fi alegători numai în cercul în care locuiesc. Cei cu drept de acest fel (dreptul vechiu), pot fi alegători atât în părțile ungare cât și în cele ardelen.

2. În părțile ungurene temeiul dreptului de alegător este, ca să ai moșie cel puțin 1/4 din o sesiune urbarială. Fînd-că în Ardeal singur Zarandul are și el drepturile de alegător pe temeiul legii ungurene, pentru părțile za-

randene ca 1/4 din sesiunea urbarială se socotesc 8 jugăre de pământ (de 1200 m. pătrași jugărul).

3. În orașele libere regești, cum și în cele cu magistrat fără privire la aceea, de cad ele în Ungaria ori în Transilvania, are drept de vot acela, care el singur, ori împreună cu nevasta sau cu copiii săi minoreni:

a) are o casă cu cel puțin 3 încăperi (3 odăi de locuit), cari sunt puse la dare de casă, chiar și dacă deocamdată casa este scutită de dare. Darea aceasta face cel puțin 10 cor.

b) are (tot la orașe) drept acela, care are pământ pus la dare după venit curat catastral de cel puțin 32 cor., adică cel ce plătește dare curată de pământ 8 cor. 16 fil.;

c) afară de aceștia au, la orașe, drept toți neguțătorii, întreprinzătorii și măestrii, etc., dacă plătesc dare de venit clasa III., cel puțin 21 coroane.

4. În părțile ardelen au drept de alegător, prin comunele mici și mari (la sate), aceia, cari:

a) plătesc dare curată de pământ 35 cor. 88 fil.;

b) cari pe lângă 1 cor. 60 fil. dare de casă, plătesc și 34 cor. 10 fil. dare curată de pământ

c) cari pe lângă cel puțin 4 cor. dare de casă, plătesc și 31 cor. 11 fil. dare directă de pământ.

Dacă cineva plătește dări în mai multe comune, i-se număra toată darea laolaltă, și dacă atinge măsura (censul) are drept de vot;

d) aceia cari la sate plătesc dare după un venit de pământ sau de casă, ori și cu cea de cl. III. laolaltă, de cel puțin 210 cor. au drept de vot.

5. Atât în părțile transilvănene cât și în cele ungurene, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari

a) singuri ori împreună cu nevasta sau cu copiii minoreni au casă pusă la dare de chirie după 210 cor. În orașe și comune unde nu toate casele sunt supuse dării de chirie se plătește după 210 cor. chirie, 23 cor. 52 fil. dare directă. În celelalte orașe și comune, (unde toate casele sunt puse și la acest fel de dare) acolo darea aceasta trebuie să fie cel puțin de 33 cor. 95 fil.;

b) și în Ardeal și în Ungaria, în orașe și sate, au drept de vot aceia, cari conform punctului de mai sus, au atâta pământ, ori au un capital care le aduce venit de 210 cor. pe an, și după aceste isvoare de venit deosebite, ori după ele împreună, sunt puși la dare de venit după 210 cor. În înțelesul acestei rîndueli a legii, luând în socotință că darea de pământ este 20 1/8% a venitului catastral, alegător poate fi acela, care după pământul său, al nevastei și al copiilor minoreni, la olaltă socotit, plătește cel puțin 53 cor. 55 fil. dare de pământ. Dacă cineva plătește după un venit de 210 cor. dare de rentă (după capital de bani gata), atunci luând în socoteală, că darea de rentă face 10% a venitului, pentru a fi alegător numai pe temeiul venitului după capital trebuie să plătească respectivul cel puțin 21 cor. dare de rentă (Tökekamatadó).

Darea de rentă și de pământ împreună însă dă dreptul de alegător, dacă venitul total pus la dare se urcă la 210 cor. anual.

c) toți neguțătorii, crășmarii, întreprinzătorii, etc., atât în Ardeal cât și în Ungaria, la orașe și la sate, cari plătesc cel puțin 21 cor. dare de venit cl. III., au drept de vot. În comune mici și mari sunt alegători acei măestri cari plătesc dare după o calță. Acești măestri plătesc darea de venit cl. I. și anume, capul familiei plătește o dare dela 10—24 cor., ear după fie-care calță 4—8 cor.;

d) slujbașii de stat, de comitat și comunali, cari după un venit de 1000 cor. plătesc dare de venit clasa a patra, sunt alegători. Această dare după 1000 cor. este 10 cor. Funcționarii privați, adică aceia cari nu's de-al statului, comitatului, comunei, au drept de vot dacă plătesc dare de venit cl. a IV-a 18 cor., adică după salariu de 1400 cor.

6. Fără privire la venit au drept membrii „Academiei maghiare“ de științesori, toți cari au diploma de doctor, cații, notarii, apotecarii, agronomii, silvii inginerii de mine, preoții capelanii, notmunali și învățătorii. Profesorii, învățătorii și preoții, însă numai atunci pot fi toți, dacă sunt aleși ca atari sau numiți lege. Diploma de notariu singură, fără ce o are să fie ales de notariu undeva, drept de vot, tot așa și diploma de învăț și de preot.

Aceia cari întrunesc una din rec aceste de a fi alegători, dacă nu au fost luați în listă până acum, meargă anul ac la fața comisiunii de conscriere, când vor e în oomuna lor, și ducând cu sine doatele de lipsă, grijască să nu fie lăsați af

Războiul ruso-japone

Mobilizarea ru-ă.

Paris. În timpul cel mai scurt mobilizate șapte corpuri de armată, ce corespunde la două sute mii de oameni. Vor mai fi trimiși pe câmpul de luptă o sută cincizeci de mii soldați, așa treagă armata rusă va ajunge sun șesăz sute de mii de oameni. Comandant suprem va fi marele duce Nicolae laievici.

Pacea.

Petersburg. Marele duce Nicolae laievici cât mai în grabă va pleca pe câmp de luptă, ca să se convingă personal starea armatelor ruse și dela darea seamă va atârna încheierea păcii ori nuarea războiului.

Flota lui Rosdestvenski.

Paris. Se depeșează din Petersburg New York Herald, că Rosdestvenski aștepta escadra a doua, fiind că în prezent nu e posibil a prevedea ambele flote de carbuni.

Continuarea războiului.

La o adunare de Mercuri, la care a presidat în Tarskoe Selo, numai mareșalul și țarul a fost pe lângă continuarea războiului. Toți ceilalți au fost de părere, că cea să se închee acum înainte de o catastrofă, care ar aduce numai condiții litoare pentru Rusia.

Londra. Daily Telegraph e în noștințat, că guvernul japonez cere răscumpărarea speselor războiului dela Ruși, dacă guvernul rus sau american împreună argarantă servarea condițiilor de pace.

— Știri din pagini străine. —

Capitanul Olginski din statul major Kuropatkin dă amănunte asupra părăsirii demului. La 8 ceasuri seara, uită în ce zi mit poruncă șeful gărei să golească până dimineața gara. O parte din raniși au fost împărțiți cu trenul generalilor Kaulbars, Zaharof și Bilderliag. La 9 și 30 seara s'au mis o grupă de 8 trenuri la Tienlin și s'au plecat de acolo 13 locomotive, La 8 și 9 plecat a doua grupă de 16 trenuri cu cărbuni până la 55 vagoane. La 6 plecasesc toate trenurile trimis 3 trenuri cu muniții, unul cu material de artilerie, după ce în ziua trecută se trimiseră 540 vagoane cu material de artilerie. Au mai plecat un tren cu haine calde, 2 trenuri de cărbuni, unul cu ingineri și unul cu material de tendanță. Toate celelalte trenuri duceau cărbuni. Cel din urmă tren a luat pe funcționarii

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITATE de STOFE ENGL. COLORATE PENTRU

... au reușit a trimite toate trenurile cu răniți, bani etc., deși la 7 verste spre Nord de Mukden se luptau Rușii cu Japonezii, așa că de multe ori calea a fost tăiată și iar deschisă. Trenurile plecau tot din 9 în 8 minute, cu locomotivile ascunse și fără a fluera. Multe vagoane au fost lovite de loviturile granatelor japoneze. Magazinelor cu provizii ardeau, luminând gara și împrejurimile. La 6 dimineața au aruncat în aer podul peste Hunho, și oastea a început a se trage spre Mukden. La gară au rămas 8 telegrafisti, în Mukden erau detașamente ale Crucii roșii și în spital erau răniți, dintre cari 364 Japonezi. Peste două săptămâni Rușii erau la Tienling, unde intrară înaintându-se.

Armata lui Linevici n'a lăsat în urmă-i nici un soldat. Olginski crede că amândouă armatele pierdute vre-o 200.500 de oameni.

Baronul Suyematsu despre cauzele războiului. Arată că Rusia s'a folosit de amestecul puterilor în China, pentru a-și face treburile și să nu se lăseze la îndeplinire planurile de cucerire. În sept. 1900 s'a încheiat în Mukden, între generalii Kostorovici și între omul generalului Tatariev, Tieng, tratatul prin care se dădea Rusiei Mandșuria.

În zadar a cerut China sprijinul puterilor. La 2 Aprilie 1902 s'a întărit tratatul în Peking, prin Rusia, fiind seamă de cererile puterilor, s'a întărit până la 2 Oct. provincia sud-vestică până la 8 Aprilie 1903 provincia Mukdenului și Kirinului, până la 2 Oct. și Heilungangul. Dar în loc de a se ținea de legătura ce fusese și-a tot întărit și sporit ostile în această provincie chineză.

În Japonia au început a se mișca, Kuropatinska a fost în Japonia, dar n'a înțeles nimic și de seamă seamă de cererile puterilor, s'a întărit până la 2 Oct. provincia sud-vestică până la 8 Aprilie 1903 provincia Mukdenului și Kirinului, până la 2 Oct. și Heilungangul. Dar în loc de a se ținea de legătura ce fusese și-a tot întărit și sporit ostile în această provincie chineză.

A fost în Japonia, dar n'a înțeles nimic și de seamă seamă că i-s'a părut că nu va îndrăzni acest război să declare războiu. La 28 Iulie 1903 au început negocierile între amândouă țările, dar peste două zile Alexeef a fost numit vice-rege al Amurului și Kuantungului cu puteri nelimitate. Prin acest pas a arătat Rusia lumii că vrea să păstreze Mandșuria pe veci. În Sept. 1903 a declarat la Peking că părăsește provincia, dar punând condiții așa de grele, în China a trebuit să le respingă. Atunci Rușii au ocupat palatul din Mukden și au arestat pe generalul chinez de acolo; a făcut un fort în Korea, în portul Yonghampho.

De acea războiul trebuia să se facă ori Rusia să cedeze. N'a cedat și războiul s'a declarat.

Ziare engleze despre pace. „Morning Post“ zice că diplomația rusească lucrează pentru pace, neatârnată de ministerul de interne și de puterile europene. Cum, după războiul dela 1877—78, puterile s'au amestecat și au dictat condiții mai blânde pentru învins, tot așa, crede Rusia, că se va întâmpla și acum, de aceea vrea să urmeze războiul, ca să capete condiții mai ușoare, în urma amestecului puterilor, de cât le-ar putea câștiga de-a dreptul dela Japonia.

„Daily Express“ zice că amenințarea c'o armată nouă de 400.000 de oameni e numai năsip aruncat în ochii Japonezilor; căci armata aceasta nu o să poată nici odată fi trimisă. Așa zisul tezaur de război al Rusiei e ca și cassa de fier a Humbertilor. Se poate să se facă pace în urma protestului Chinei că se întrebuintează pământ chinezesc ca teatru al războiului.

Oku și Nogi. În timp ce înainta la apus de armata rusească spre Nord, Oku avea însărcinarea a ținea piept unei puteri covârșitoare rusești. Veteranii dela Port-Arthur au stricat calea ferată la nord de Mukden: dar au fost atacați de puteri superioare și au fost nevoiți a se retrage.

Momentul critice a fost în noaptea lui 8 Martie st. n., când Nogi, nevoit de atacurile nebunești ale Rușilor, a chemat în ajutor pe Oku. Dar acesta era el însuși încurcat într-o luptă înverșunată! Dacă reușeau Rușii a sparge aripa dreaptă sudică (a lui Nogi), și a intra între el și Oku la Nord de Madiapu, armata dela Port-Arthur putea fi împresurată cu totul.

Dacă respingeau pe Oku dela Madiapu spre sud, rezultatul era același, Oku însă a culezat a trimite o diviziune în ajutorul lui Nogi. El în-

suși a dat un asalt desnădejduit contra Rușilor, dar au fost de asemenea respinși.

Lupta aci a fost cea mai crâncenă din toată campania. Ocu a pierdut peste 15000 de oameni, iar Rușii și mai mulți. Nogi în vremea aceasta, cu ajutorul primit, reușise să bată pe Ruși în jurul Mukdenului, dar și să pună din nou mâna pe drumul de fier (în Nord de Mukden). Din rezistența vitejească a lui Oku, în aceste zile crunte, va fi un lucru tot-deauna vrednic de a fi pominit.

Oyama a și acordat armatei lui Oku cea mai mare onoare ce cunosc Japonezii: o mulțumire scrisă. Înverșunarea cu care Oku și-apărât pozițiile sale, a făcut pe central rusec să se retragă. Atunci Nodzu a putut alunga centrul rusec până peste Hunho. Rușii, în retragerea lor, n'au reușit a sfărâma podul căii ferate de peste Hunho, așa că Japonezii au făcut reparațiile, au îngustat calea ferată și pot circula trenuri între Mukden și Dalny.

Rușii au putut lua numai o parte mică din proviziile lor. Au lăsat bagajele și carele cu provizie în urmă și Japonezii le-au cucerit. Patru armate japoneze înaintează pe o linie largă de 40 de mile. Această urmărire va hotărî, se crede, soarta războiului.

APELI

Trecutul în prea îndepărtat, mă îndreptățește a presupune, că melodiile cele vechi bisericești, cele pline de evlavie și prea frumoase, au atras pe oameni la biserică. Acele cântări ori melodii azi au dispărut. Rar, dar foarte rar, ni se dă să mai auzim cântându-să câte ceva pe podobie, dar și aceasta numai dela cei bătrâni. Ne place însă, și place tuturor. Un irmos, o sferică ori o priceasă la început era plină de frumusețe. N. o învață în forma originală, și place cum o cântă. X. o învață dela, N. dar netnsușindu-o de tot bine, schimbă puțin. X. apoi învață schimbat pe Z, care poate și el din unele considerante schimbă, și în timp relativ scurt, ni se înfățișează aceea cântare, care la început era frumoasă, în o astfel de formă, de nu o mai cunoaștem.

Am cercetat mai multe biserici române din Bănat și comitatul Aradului, în scop de a auzi cântările bisericești. Am crescut și sunt în aplicație în comuna mea natală, și unde se păstrează destul de curat forma originală a cântărilor bisericești. Pentru a-mi completa și mai bine cunoștințele, după multă trudă și căutare, am putut afla și studia două edițiuni de vechi cântări bisericești sârbești. Una din Carlovești iar alta din Zombor, din cari s'au născut și vechile și frumoasele noastre cântări, cu deosebire din părțile bănățice.

Din partea multor colegi, ba chiar și domni proști, am fost recerșat a-le arangea pe note, asigurându-mă, că bun serviciu a-și face bisericii noastre. Ne-am apucat deci de lucru, și din părți am alcătuit un întreg, un manual, pe care a-și voi să-l și tipăresc.

Spre mai bună orientare notific că manualul va cuprinde următoarele:

Partea I. Cântări liturgice. (34 la număr).
Partea II. Cântări din Minei. (15 la număr).
Partea III. Cântări din „Triod“. (10 la număr).
Partea IV. Cântări din Penticostar. (6 la număr).
Partea V. Diverse cântări măritoare.

După-cum se vede, manualul va fi destul de voluminos. Un modest apel adreșez deci tuturor celor ce se interesează și sunt iubitori de muzica bisericească a abona de cu bună vreme acest manual, fiindcă numai prin câștigarea a unui număr corăspunzător de abonenți îmi va fi posibilă edarea lui. Prețul nu va fi mai mare ca 8 cor. eventual și mai puțin.

Nu reflectez a mi-se solvi munca mea, ci prea mângâiat aș fi știind, că bun serviciu fac bisericii noastre.

Abonamentele au a se face pe adresa: *Atanasie Lipovan*, învățător ort. român N.-Szt. Miklos (Torontal).

În speranță de a avea răsune modestul meu apel sunt.

Cu toată stima:

Atanasie Lipovan,
Inv. ort. român.

Anunț.

La subscrierile de ocupat numai decât un post de scriitor de hotar; salariu lunar, care se plătește la finea lunii; 90 coroane primite din Cassa Allodială. Dreptul de pri-

mire și demitere al meu. Se recere calificare de notar și cunoașterea perfectă a limbii maghiare.

Cugier (Kudsir), comitatul Huniedorei în 18 Martie 1905.

Procopiu Herlea,
not. com.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Martie 1905.

— **Știre personală.** Prea Sfințitul nostru episcop Ioan I. Papp a plecat ieri la Budapesta pentru participarea la ședința fundației Gozdsu și a delegației de despărțire ierarhică. Se va întoarce numai la sfârșitul săptămânii.

— **Rectificare.** În articolul nostru din Nr. trecut despre Iules Verne s'a strecurat o greșală, căci primul roman al lui a fost „Cinci săptămâni în balon“ (Cing semaines en ballon) și nu „zile“.

— **Eroul dela Port-Arthur.** Generalul Nogi, vestitul erou dela Port-Arthur, e poate cel mai nefericit om din Japonia. Și-a pierdut ambiții, și nepotul, care era să-i erezască numele, titula și poziția. O singură tragedie însoțește pe destoinicul și puternicul erou, care părea nemșcat și la auzul celor mai infricoșate știri. Ba servitorii lui cei fideli, ofițerii statului său, au văzut, cum stă el câte odată noaptea pe gânduri cu capul în palme, și cum șiroaie de lacrimi curg printre degetele lui. Se vorbește, că împăratul l'a rechemat dela armată și-l va preda creșterea celor trei copii ai principelui de coroană. Aceasta ar fi o distincție împărătească, dacă ar da Mikado în mâinile probatului și lipsitului de copii bătrân pe viitorii capi ai Japoniei. Nici că s'ar putea un educător mai vrednic și o răsplată mai bine-meritată totodată.

— **Necrolog.** O creștină evlavioasă, văd. *Iuliana Florescu* s'a stins ieri în Arad în vîrstă de 81 ani. Decedata s'a distins prin o inimă marinimoasă și de caritate. A făcut mai multe fundațiuni pe seama Catedralei noastre. Fune-rariile vor avea loc azi după-amiază la 3 ore. Prohodul se va face la locuință și la biserică. Fie țarina ușoară!

— **Fundațiunea Gozdsu.** Azi se încep. în Budapesta, ședințele reprezentanței fundațiunii Gozdsu, sub presiunea Esc. Sale înaltpreasfințitului arhiepiscop și metropolit Ioan Mețianu.

— **O anecdotă despre împăratul Ferdinand I.** povesti de curând istoricul francez Germain Bapst într-o conferință, ce o ținu în Sorbonne. Într-o zi — spune el — veni la Ferdinand cancelarul de stat Metternich și-l ruga să-l conceadă a ceti un raport mai lung referitor la afaceri politice foarte importante. Ferdinand se arătă tuvoit și-l pofti pe Metternich lângă fereastră, de unde se vede foarte bine la stradă. La un semn al împăratului îl convinse, că Ferdinand apare foarte atent la cetire. Monarchul privi, de gândia-i că-l confundat în cugete, la mișcarea de pe stradă, până când Metternich își ceti raportul și aștepta răspunsul stăpânului său referitor la afaceri politice. Dar Monarchul zise rîzînd: „D-ta ai terminat chiar la timp potrivit și mă bucur mult de acea. Când ai început cetirea, m'am ră-mășit cu mine însumi, că în decursul cetirii d-tale vor trece pe sub boltă burgului 95 omnibuse. Am câștigat rămasul; chiar acum a trecut al 95-lea omnibus“. Fața, ce o făcu Metternich la aceasta descoperire, se zice că n'a fost din cele mai simpatice.

— **Decadența țărânilor.** Datele statistice oficiale despre proprietatea fonciară la noi în Ungaria ne prezintă un negru tablou. Vedem aume, că proprietarii mari de pământ se înmulțesc, pe când proprietarii mijlocii și micii scad neîntre-rup sub greutatea sarcinilor de tot felul. Din 30.800.000 jugere catastrale 13 milioane jugere cat. sunt în mâinile proprietarilor mari (cari au proprietate dela 100 jugere în sus) 3.977.6 milioane jugere catastrale sunt în mâinile așa numiților gentry, cari au dela 200—4000 jugere; ast-fel de proprietari sunt 20.797. Va să zică mai mult de jumătate din pământul țării e stăpînit de 24.774 proprietari mari, pe când 2.771.009 țărâni stăpînesc abia 18 milioane jugere catastrale. Contrastul e evident, dar infricoșat. Cam jumătate din acești 2.771.009 țărâni stăpînesc numai petece de pământ sub 5 jugere catastrale. Vezi bine, aceea e foarte puțin. E atât de puțin,

incât când e anul rău cum fu și anul trecut, atunci aceasta pătură a populației e amenințată a peri de foame. Și aceasta pătură e cea mai numeroasă. Dureros tablou, de bună seamă. Iată din ce cauză am zis tot mereu și zicem și acum: grijii de loc, că locu-i noroc!

ECONOMIE.

Arad, 27 Martie.

Tirgul regnicolar al vitelor de prăsilă.

Eri s'a început în Budapesta al XII tirg de vite de prăsilă, arangiat de Reuniunea Regnicolară Economică Maghiară. Reușita a fost peste așteptare cu privire atât la numărul cât și la soiurile vitelor expuse. Peste 150 vite cornute, vre-o 500 oi și 286 porci au fost aduși, de proprietarii maghiari și câți-va nemți. *Români, n'au fost nici unul.* Tirgul e împreunat cu-premiu. Ministrul de agricultură, orașul Budapesta și Reuniunea au contribuit la olaltă cu suma de 10,000 pentru premiare.

Din acest prilej s'a arangiat și o bogată expoziție de mașini și utensilii economice.

Tauri simmenthal și berbeci de prăsilă precoci se pot căpăta în economiile institutelor de învățământ agricol.

Expoziții de vite cu grămada, — printre Unguri.

Pe economul român cine să-l ridice din starea-l de umilință? Societatea noastră? Să recunoaștem că avem puțin sentiment pentru chestiunile economice și sunt și puține forțele și și acelea impedeate spre ale desfășura, pentru ridicarea bunăstării poporul nostru. Guvernul? Câte jertfe și câtă străduință nu depune pentru ajutorul agriculturii maghiare! Zilele acestea se vor arangea, cu concursul guvernului expoziții de vite în Mohács, Sászvár, Püspökbogát, Magyar-szentiván, Szabad-szentkirály, Palotabozsok și Magyarbársán. Ministrul de agricultură pretutindenea a pus sume de bani la dispoziția reuniunilor agricole. Unde sunt reuniunile noastre agricole? Ori putem cel puțin arăta gravamenul, că nu ni-le permite guvernul?

Tirg de cai de lux în Bichiș Ciaba.

Reuniunea agricolă din comitatul Bichiș va ținea și anul acesta expoziție de cai de lux, de-astă-dată cu privire la serbătorile Paștilor catolice, în 25 April. Tot atunci va avea loc și tirg de vite de prăsilă.

Acțiune săcuiască — pe banii țării.

Sub numirea aceasta: acțiune săcuiască, ai să n'înțelegi, iubite cetitor, sacrificii enorme ce aduce guvernul pentru ajutorul Săcuilor — pe banii țării. Nu e nimic mai natural, decât văzând un guvern dând tot sprijinul cu mijloacele sale populației, dar dacă oare guvernul unde va vre'un filer pentru sprijinirea țărănilor noștri Români? Sute de mil, ba milioane cheltuește pentru investiții de fabrici, distribuire gratuite de vite de prăsilă, acordare de imprumuturi aproape fără interese — toate aceste pentru Săcui. Dar biet Român săracul, poate n'are lipsă de ajutor? Ne vom ocupa într'un număr viitor mai detaliat cu raportul ministrului de agricultură apărut acum, în care s'arată sacrificiile enorme ce s'au adus pentru mâna cea de Săcui din Ardeal. Și-i vom cere samă guvernului, ce a făcut pentru Români?

Adunarea generală a băncii „Silvania“.

Joi, în 23 a lunii curente, s'a ținut a șeptesprezecea adunare generală a băncii „Silvania“ din Șimleu, sub prezidiul rev. dn. vicar Alimpu Barboloviciu, de oare-ce președintele direcțiunii dl George Pop de Băsești, a fost impedeat de a veni la Șimleu.

Șeptesprezece ani au trecut de atunci, de când Românii conducători din acest colț de țară, ajutați de alți bărbați de inimă, au hotărât, ca să ne probăm forțele, să n'isum a ne întări pe calea economică și pe lângă aceea să ajutăm și poporul țărăn, care până aci era dat pradă rivnei de câștig a străinilor, dela carii nici când nu avea nici un sprijin, ba nici chiar un sfat bun.

Cugetul acesta, propusul acesta a fost bun și sfânt, și chiar pentru aceasta bunul Dumnezeu și-a revărsat darul său cel ceresc peste această întreprindere salutară și de mare folos.

La început s'a lucrat cu mijloace modeste, așa cum lucră toți oamenii pe un teren necunoscut. Ba, am fost mărturie viie unde un jidan, în capul căruia nu încăpea și nici cum nu se putea împăca cu ideea, că în Șimleu să fie și bancă românească, — a ris în toată forma de nișuirele Românilor în aceasta direcțiune.

Și Dumnezeu a fost cu oamenii noștri conducători, căci abia după 12—14 ani, mă pun la poveste cu jidanul despre care am vorbit mai sus (e capacitate financiară recunoscută), și aducând vorba la banca românească „Silvania“; — punând risul cel dinainte de aceasta cu șeptesprezece ani la o parte — a declarat, că „Silvania“ este cea mai solidă și mai bine dirigiată bancă din ținuturile acestea.

Și într'u adevăr, „Silvania“, în scurtul timp al existenței sale, a câștigat o mare vază și cinste, nu numai conducătorilor ei înțelepți, în frunte cu dl director executiv Andreiu Cosma, ci și nouă, tuturor Românilor din acest colț de țară. Nu odată am văzut și auzit pe românașii noștri de pe la sate uitându-se cu mare drag la pomposul locaș al „Silvaniei“, și zicând: „mă, și aceasta este a noastră, Românilor“.

Din raportul ce l'am auzit Joi, am văzut, că banca noastră, în cei șeptesprezece ani trecuți, pe lângă aceea, că a dat pentru scopuri naționale românești mai mult ca 40 mil coroane, a mai adunat și avere frumoasă și adevărată:

Fondul de rezervă este 260 mil coroane, fondul de penziune (computate și efectele) 34 mil coroane, apoi casele și alte realități ce le are trec peste 175 mil coroane. Cu un cuvânt, averea adunată în acest scurt timp pestrece cu mult totalul capitalului social de 300 mil coroane.

În anul trecut apoi au mai înființat o filială în frumoasa comună de peste Meseș, Bucium, scoțând astfel pe Românașii din acelea părți de sub tutoratul străinilor; iar acum s'a luat saluat hotărârea a să înființe încă o filială în care va centru românesc și mai espus. Ne bucurăm mult de aceasta frumoasă hotărâre și am ruga pe onorata direcțiune a „Silvaniei“, ca înainte de ce s'ar aduce în aceasta privință un decis final, — să cugete bine asupra ținutului unde se va așeza noua filială.

„Gazeta de Dumbrăvă“.

Piața din Aradul-nou.

Prețurile bucatelor scad zi de zi; grâul a scăzut cu 30 fileri; prețul cucuruzului se ține încă. S'au vândut:

1100—1200 măji metriche grâu cor.	17.80—18.20
350—400 „ „ cucuruz „	15.60—15.80
Semnare nominală: seară:	14.80—15.00
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Arad.

Prețurile nu s'au schimbat în timpul din urmă. S'au vândut:

1150—1200 măji metriche grâu cor.	8.60—8.70
350—400 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: seară:	7.30—7.40
„ „ orz:	7.20—7.30
„ „ ovăs:	6.80—6.90
„ „ măzărliche	12.30—12.50

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȘIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Nu după gustul d-tale, șefule. Mi-ai spus, că ai dori de soție o tină albă, dar' că ai voi să aibă culoarea feței sănătoasă și în păr raze de soare apune. Aceea, pe care o iubesc eu, nu ți-ar plăcea dar', pe când cealaltă, verișoara sa, are toate calitățile. Nu mă tem, că voi deveni gelos de d-ta, nici d-ta de mine, de oare-ce o știu, fără cea mai mică îndoială, pe aceea, care-i va plăcea lui Coadă de Tigru.

— Înțelepciunea vorbește prin gura negrului mustanger. Dacă e cum spune, nici o gelozie nu ne va despărți. Domnițele vor fi împlinite. Dar' cum vom proceda?

— Mergi cu războinicul d-tale la tabără albilor. Vezi cum stau lucrurile și întocmește planul de luptă cum te vei pricepe; pentru aceasta ești mai iscusit decât mine. Dar' aibi grijă să le vorbești cuviincios la început. Ar fi primejdios să fie prea grăbim; de oare-ce vin aci pentru

a se stabili, aceasta ar fi și de prisos.

— Ai dreptate.

— Nu voi fi cu voi, când veți începe de oare-ce e necesar, ca tovarășii mei să bănuiască nimic despre planurile noastre. Nu-mi cunosc trecutul și nu știu că cunosc acesti emigranți. Dacă ar afla-o, am avea inimi mai mult în contra noastră, și cred că bănuiesc.

— Nu vor ști nimic.

— Ei și cu mine am prins o herghelie cal sălbatică, și azi am început a-i îmblâni a-i dresa. Măne și poate zilele următoare trebui să rămân pe lângă ei. Dar', când am se va sfârși, voi reveni la șeful Seminolilor voi întreba ce a hotărât și ce chibzuri și nuri are. Coadă de Tigru Imi va spune at cum i-se pare tinera cu pletele în fața raze de soare-apune. Când o va fi văzut, de all știu ce va crede. Va avea un singur scop viață, acela de a-și petrece zilele lângă dă precum eu doresc ca soție pe albul crin, ca e verișoară. Șefule, ești hotărât?

— Da — răspuse Coadă de Tigru cu voce apăsată.

Și o grohăială de mulțămire, însoțită de semn cabalistic cu ciubucul lulelei sale plină sticlării, dovedea, că sălbaticul primia târgul în ce-l propunea mustangerul, și că-l jura ajutor credință.

Vizitatorul său nu mai prelungi conversa. Incalică pe catâr, și plecă în trab mare, în corral, unde-și găsi tovarășii încă adormiți, și ziua nu se ivise.

Soarele păru că iese dintr'o săritură prerie, la răsăritul câmpiei Cross-Timbers, momentul, în care Eduard Thomley și Wash Crol se deșteptau a doua zi după vizita lor la băra colonelului Magoffin.

Ludovic Lebar dormia încă dus, când trântul traper șezu pe iarbă și aruncă cătă pătura, scoțând un căscat resonător.

Sgomotul deșteptă pe creol, care se răpede pe coate, preumblând împrejur o prerie sălbatică și bănuitoare, ca și când s'ar fi te de a fi atacat pe neașteptate de un inamic.

Wash observă această mișcare de spa și zise brutal:

— Dar', mi de tunete! ce-ți este, Lebar! Semen cu un osândit la moarte, care se steaptă pentru a fi dus la spânzurătoare.

Creolul aruncă o privire de ură, dar' plecă numai decât ochii înaintea privii traperului, care continua a-l lua în zeflemea.

Dânsul răspuse cu o încercătură ascunsă:

— Oh! nimic, nimic. Visam numai un urtt, chiar în momentul, când m'ai deșteptat și sgomotul ce ai făcut; eată totul.

Se ridică în picioare, tot vorbind, și se tură întinzându-și membrele încă obosite și când.

Thomley era deja în picioare; se întor dela ritul vecin, unde se spălase și privi mulțămire peste palisada corralului, ca sălbatic care grămădiți la extremitatea împrejmuirii, reau, că se gândesc cu tristețe la soartea de aștepta.

Intr'aceea ei recăștigaseră o parte din țele și mândria lor în timpul acestor câteva de repaos și mai ales mulțămire excelentului abondentului nutreț ce le păstrase Wash Crol.

Intr'adevăr după obiceiul mustangerilor instalase corralul într'un loc provăzut în abundență cu otava cea mai bogată, și afară de asta, cailor le era lesne să se adape.

IX.

Imblânzitorii de cai.

Corralul ocupa extremitatea unei văi încojurate de stânci și de buchete de arbori puț înalți, și chiar la poalele acestor stânci șerpa palisada solidă a împrejmuirii.

— Ei bine, Wash! observă tinărul virginian Cail au nutra mai frumoasă astăzi. Par odihniți și viguroși. Vom avea de furcă cu ei, pentru a-l domestici.

— Nu te teme tinere, zise vânătorul, străbându-se ca pentru un zimbet. N'am întâlnit încă un cal sălbatic, pe care o smâncitură arcan să nu-l fi resturnat la picioarele noastre. Aide, camarazi, să dejunăm, una 'n mână și-și în gură și să ne punem pe treabă. N'avem prea multă vreme de pierdut, dacă vrem să ajutăm colonelului, ca să-și construească....

(Va urma.)

Bibliografie.

Publicațiunile Academiei române Au apărut publicațiunile mai jos însemnate și se află în vânzare la următoarele librării; Secol et București, Otto Harassowitz, Leipzig. Ge-comp., Viena (Stefansplatz). Per. Papa-smes Aromâne și glosaz. — Lei 8.

Administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„de Russu Șiriau Cor. 2.— plus 10 fl. porto			
„și schițe“ de S. Secula 1.—	5	”	”
„de Emil Zola Cor. 0.40	5	”	”
„și al declamator“	0.50	5	”
„atârșită“ I. Slavici	1.50	10	”
„rază de roană“	1.—	10	”
„alt. Const. Hodoș	1.50	10	”
„scopama“ farză în 3 acte	0.30	3	”
„dăruț“ diecosei aradane	0.40	10	”
„can Sylva“ de Vojen	1.—	5	”

apărut și află de vânzare la inst. grafic „Frumos“ de Const. Hodoș București: „Frumos“ de Const. Hodoș

apărut și se află de vânzare la inst. tipografic „Minerva“ București Teatrul de V. Alexandru nr. 150.

POSTA REDACȚIEI.

Una creștin. Când vezi, că cine-va e necredincios, al datorie să-l îndrepti. Crezi d-ta că la d-tale îl îndrepti? Nu. Ci te perzi pe însuși. Asta ar fi tocmai așa: vezi pe un vegetal, că face fapte rele. De aici nu urmează să te faci sărac, ca să devii om bun.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichiu.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Dr. Iustin Marșieu

anunță că și-a deschis

cancelarie advocațională

in ARAD,

Strada Salacz Nr. 1 etagiul II.

574

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuise de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornica cu precizie. 550

Înștiințare!

Am onoare a anunța pe on. public, că Sâmbătă în 4 Februarie voi deschide cafeneaua

„O T T H O N“

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

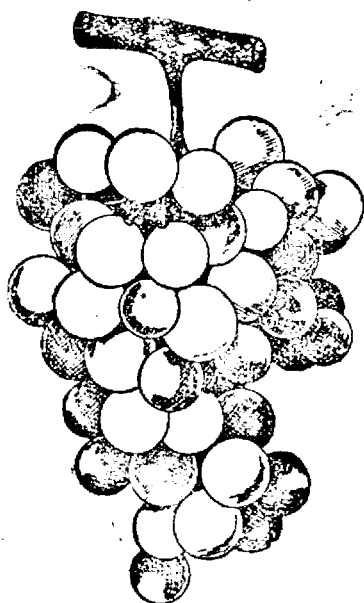
Se va serba inaugurarea festivă.

Bufete rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitală solicitând binevoitorul concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,
cafegiu.

Plantațiune de vie 420
cu ocasiunea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dănuitori

va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturii de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

Subscrisa văd. Frank Vilmosné cu stimă aduce la cunoștința on. public, că în urma unei prietenești înțelegeri a repăsit din fosta firmă Menráth și văd. Frank.

Totodată aduce la cunoștința că își continue magazinul bogat și corăspunzător și celor mai multe pretenții de monumente de-acuma în piața Boros Béni Nr. 3, unde se pot comanda tot felul de monumente de marmoră albă și sură, granit, syenit și labrador precum și monumente de marmoră roșie din țeară. toate aceste mai estine ca până acum le recomandă on. public.

Primește ca și până acum tot felul de lucruri de sculptură, cari ca și până acum se efectuează sub conducerea dlui Iacob Belloni în teritoriul propriu din strada Karolina.

Protegierea on. public o cere și de-acuma cu deosebită stimă:

Văd. Frank Vilmosné

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, estine și fine atunci le cumpără din prăvălia de ghete pentru dame și domni a lui Brecska Károly de pe piața Arpád Nr. 5 (edificiul bisericii izraelite) unde comanda se efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghete confecționate în atelierul meu. Rog binevoitorul concurs al onoratului public, cu deosebită stimă

Brecska Károly

516

pantofar.

Compactor român în Arad.

Subscrisul imi iau voe a aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

strangiet cu mașinele cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în plăcuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru prea onorații domni preoți, în tomuri singurătice ori în partii de ori-ce mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român imi va oferi binevoitorul concurs, rămân . Cu distinsă stimă

Iustin Ardelean,
compactor.

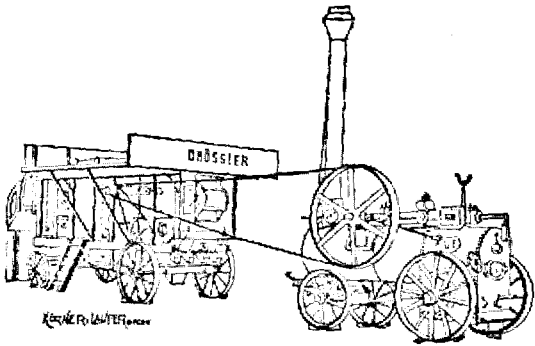

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grăpă de vapor, mlaștee cu vapor, imblăcee de mână și (jărgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe lângă condițiunile favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de câț, prin acțiunea pompei nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanție pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce s'ntrebuințarea de apă nesiposă ori murdară nu absic serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șarupe potrivite unitare și țevi de cânăpă din lăuntru captușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86987.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindocș și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împiedecșrea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tustori de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, anzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peete tot, reuma, podagrită, inchiș, vudul în pat, t fuenrs, insomnia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindocș prin electricitate. Invenșia acestui aparat este, că vindocș cu numai din timp în timp, și introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindocș cu succes boalele afătoare, care pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindocș boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestare incurse din toate părțile lumii cari propuse cu multămiră invenșia mea și ori-cum poate vedé aceste atestare. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindocș prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat șădarnicș, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficioș oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindocștoare, e în genere canocșut, apreciat și respândit.

Chiar și iefinștatea eștraordinară a crucei mele electro-magnetică o recomandă cu înțepire.

208

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țoacă și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua P

Am onorarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața libertății (lângă cafeneaua Pölzi), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beut țeară și streine, ceaiuri, prăjiturii pentru ceai (Cafos veritabil) marșiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșor) ș. a. m.

Când cer protecția onor. publice îl asigur despre serviciu punctual și

Cu deosebită stăimă

Comande din provinciă se eșecută prompt.

520

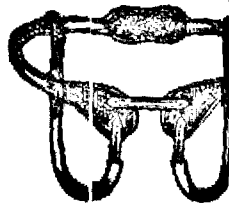
Friedmann Lajos

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l.

prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(Încasa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culașe mai departe se capată tot felul de mijloace de pans din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul cravate, pe cari le vënd pentru prețuri eștraordinar eșchitabile. Rugând spriginul binevoitor al publicului cu respect: Hubatschek T.

308

CREMA

MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roș-ța de pe nas și de pe mână. Mijloc mat bun pentru obraji și mână aspre nu există.

☉ ☉ Efect instantaneu. ☉ ☉

Prețul I cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.